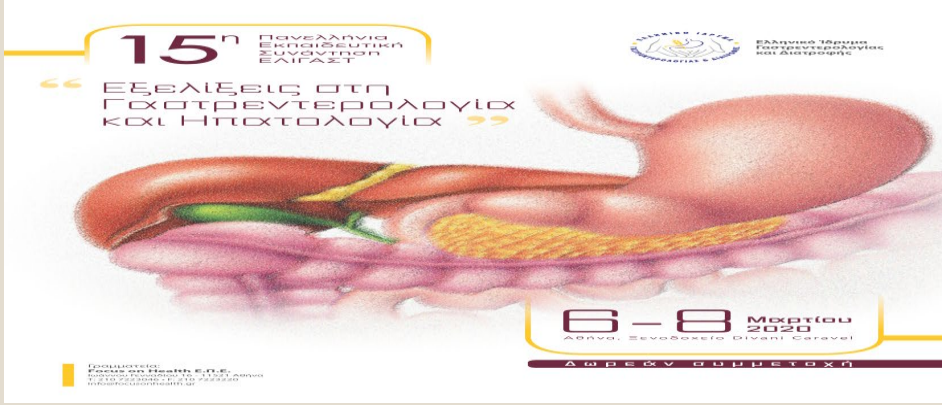

Τι νεότερο στην προσέγγιση των κυστικων νεοπλασμάτων του παγκρέατος ?

Βουδούκης Ευάγγελος

Επ/κός Επιμελητής
Γαστρεντερολογίας ΒΠΓΝΗ

Παγκρεατικές κύστεις (PCN)

- Ανεύρεση παγκρεατικών κύστεων στο 3-18% ασυμπτωματικών ασθενών που υποβάλλονται σε τυχαίο απεικονιστικό έλεγχο.
- Σε νεκροτομικό υλικό εμφάνιση σε έως και 50 %.
- Ηλικία ως παράγοντας κινδύνου (37% σε ασθενείς >80 έτη).
- Απεικονιστικές μέθοδοι (U/S: 0,21%, CT: 2,6% χωρίς πρωτόκολλο παγκρέατος, MRI-MRCP: 2,4-49,1%).
  - Kromrey, M. L. et al. Prospective study on the incidence, prevalence and 5-year pancreatic- related mortality of pancreatic cysts in a population- based study. *Gut* **67**, 138–145 (2018).
- Τεράστιο κατανάλωση ανθρωπίνων πόρων και οικονομικού φορτίου για συστήματα υγείας.

Τύποι PCN

Epithelial neoplastic	Epithelial non-neoplastic
Intraductal papillary mucinous neoplasm all types Mucinous cystic neoplasm Serous cystic neoplasm	Lymphoepithelial cyst Mucinous non-neoplastic cyst Enterogeneous cyst Retention cyst/dysontogenetic cyst Peri-ampullary duodenal wall cyst
Serous cystadenocarcinoma Cystic neuroendocrine tumour G1–2 Acinar cell cystadenoma Cystic acinar cell carcinoma Solid pseudopapillary neoplasm Accessory-splenic epidermoid cyst Cystic hamartoma Cystic teratoma (dermoid cyst)	Endometrial cyst Congenital cyst (in malformation syndromes)
Cystic ductal adenocarcinoma Cystic pancreatoblastoma Cystic metastatic epithelial neoplasm	
Others	
Non-epithelial neoplastic	**Non-epithelial non-neoplastic**
Benign non-epithelial neoplasm (eg, lymphangioma) Malignant non-epithelial neoplasms (eg, sarcomas)	Pancreatitis-associated pseudocyst Parasitic cyst

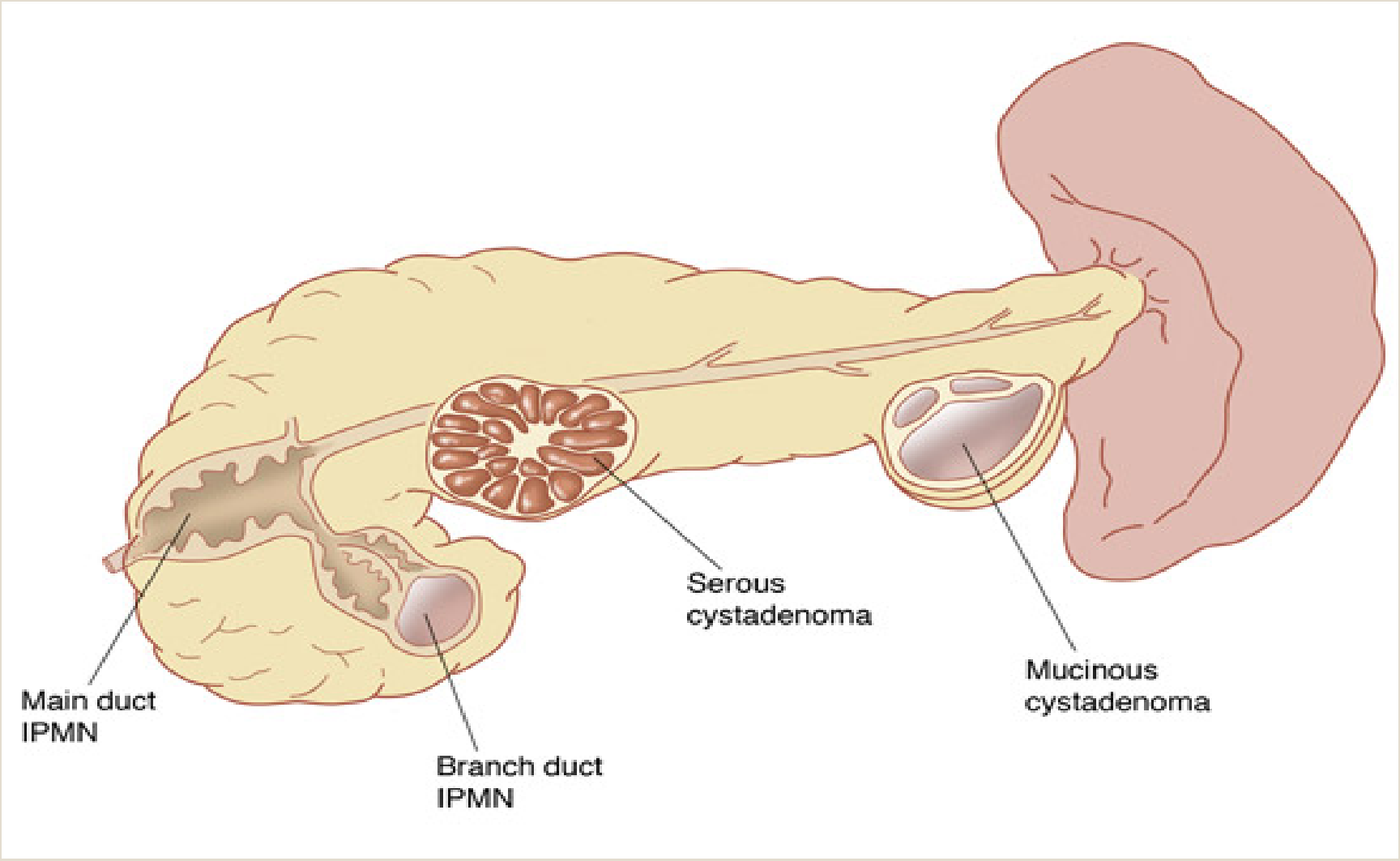
Main duct
IPMN
Branch duct
IPMN
Serous
cystadenoma
Mucinous
cystadenoma

90-95% PCN

Ορώδες κυσταδένωμα (SCN)

- 70 % σε γυναίκες, 50-70 έτη.
- Καλόηθες.
- Συνήθως τυχαίο εύρημα ή υποκείμενο αδρής συμπτωματολογίας.
- Βραδύς ρυθμός ανάπτυξης.
- Συνήθως μικροκυστικό και πιο σπάνια ολιγοκυστικό (WHO 2000).
- Νεότερη ταξινόμηση με βάση το κυστικό στοιχείο.
  - Fukasawa M et al. Pancreatology 2010: 10(6): 695-701.
- Τυπικά ως ευμέγεθες μικροκυστικό (honeycomb) με αστεροειδή ουλή στο κέντρο και κεντρικές αποτιτανώσεις.
- Μονόστιβο επιθήλιο κυβοειδών κυττάρων πλούσια σε γλυκογόνο.
- Χαμηλό CEA, αμυλάση (λιπάση) υγρού.

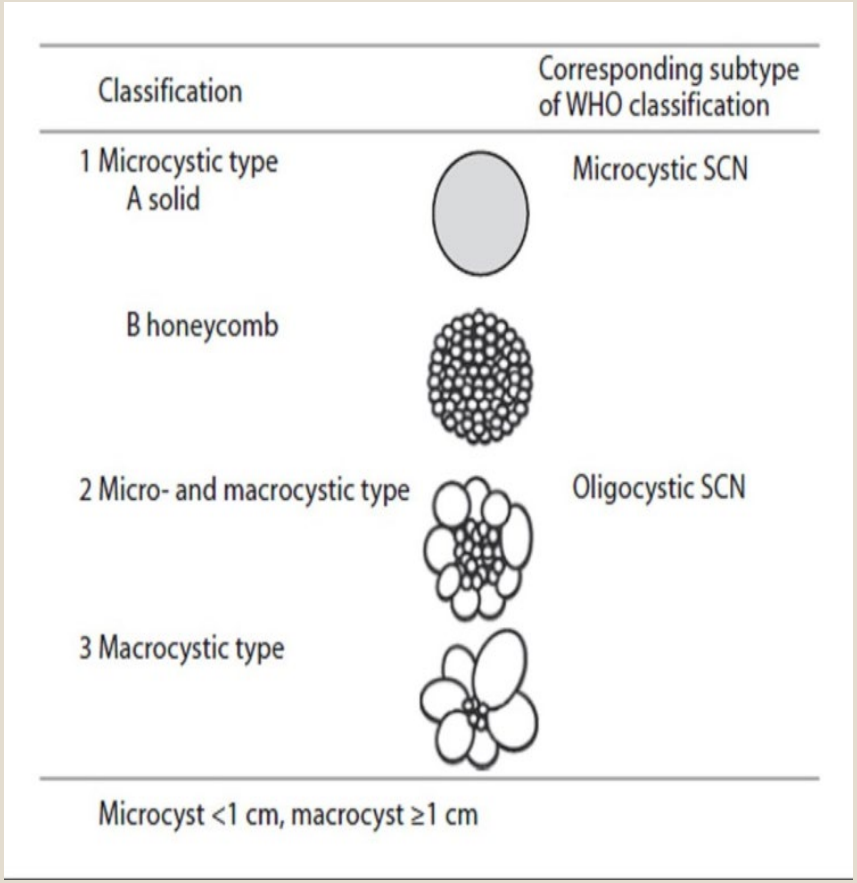

Επιτήρηση? Επέμβαση?

- Κίνδυνος κακοήθους εξαλλαγής τείνει στο 0%.
- Αλλαγή χαρακτηριστικών κυστικού σχηματισμού.
- Περί τα 15 περιγεγραμμένα περιστατικά ορώδους κυσταδενοCa
  - κλινική συμπεριφορά
  - “worrisome features”-mural nodules, παχυσμένη, ενισχυόμενη σκιαγραφικώς κάψα
  - Λεμφαδενοπάθεια
  - τοπική διήθηση
  - απομακρυσμένες μεταστάσεις
  - μέγεθος >4 εκ..
  - Αργή εξέλιξη μετά το χειρουργείο.
- Χειρουγείο

  Συμπτωματικά ή > 4-5 εκ.

-Tseng JF J Gastrointest Surg 2008; 12: 408–410

-Del Chiaro M et al. European experts consensus statement on cystic tumours of the pancreas. Dig Liver Dis 2013; 45: 703–711.

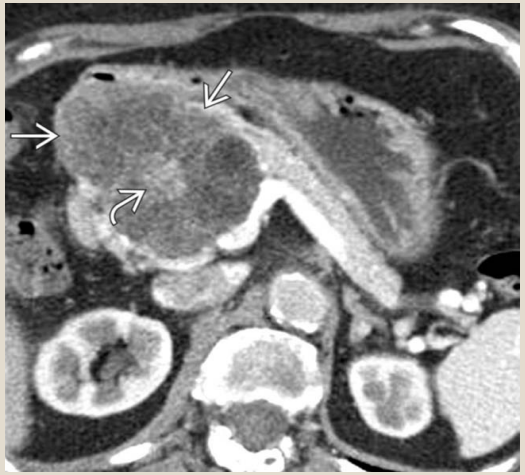

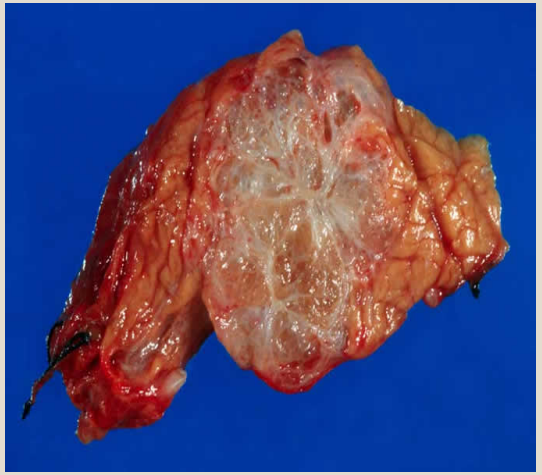

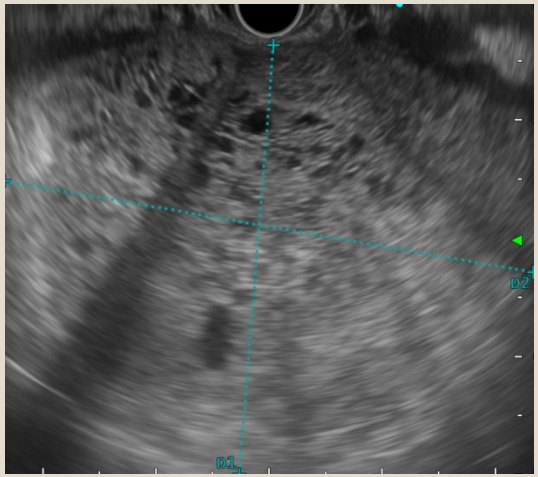

Βλεννώδες κυσταδένωμα (MCN)

- Γυναίκες/άνδρες=20/1.
- Συνήθως μεσήλικες.
- Συνήθως μονόχωρη, παχυτοιχωματική κυστική αλλοίωση, λιγότερο συχνά ολιγόχωρη μακροκυστική (ΔΔ).
- Συχνές περιφερικές αποτιτανώσεις.
- Συνήθως σε σώμα και ουρά παγκρέατος.
- Βλεννώδες περιεχόμενο, το οποίο παράγεται από ένα ωοθηκικού τύπου επιθηλιακό στρώμα που είναι θετικό σε υποδοχείς οιστρογόνων και προγεστερόνης (hypotheses).
- Υψηλό CEA, χαμηλή αμυλάση (λιπάση) υγρού.

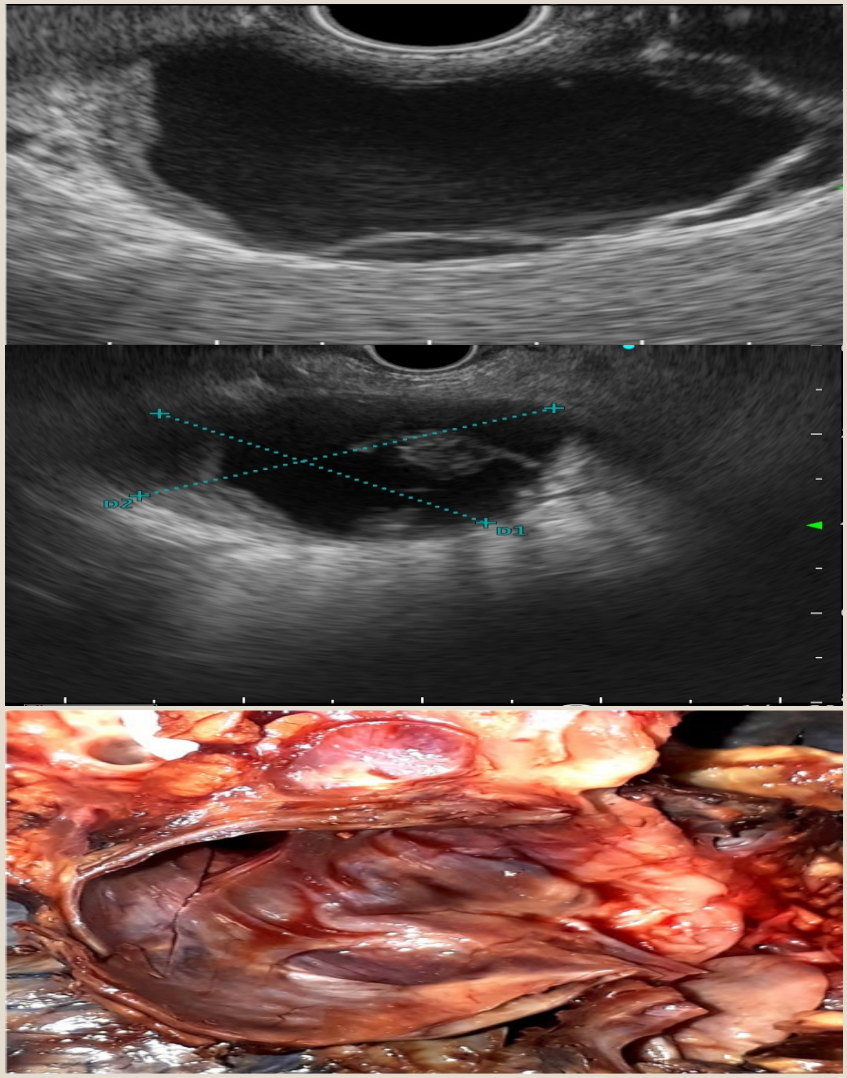

Ενδοπορικό θηλώδες βλεννώδες νεόπλασμα (IPMN)

- Ίση κατανομή μεταξύ φύλων.
- Εμφάνιση σε οποιαδήποτε ηλικία (συνήθως μεσήλικες).
- Συχνότερη εμφάνιση σε κεφαλή-αγκιστροειδή απόφυση.
- Αυξημένη τιμή CEA, αμυλάσης υγρού.
- Πιθανός συνδετικός κρίκος μεταξύ ΣΔ, χρόνιας παγκρεατίτιδος και IPMN.
- Ασθενείς με IPMN έχουν ↑ρίσκο εμφάνισης αδενοca παγκρέατος σε άλλο σημείο.
- Ταξινόμηση δυσπλασίας με βάση τροποποιημένο σύστημα του WHO (2010) για τη δυσπλασία στον πεπτικό σωλήνα
  - Basturk, O. et al. *Am. J. Surg. Pathol.* **39**, 1730–1741 (2015).
- Κυτταρολογική ταξινόμηση σε 4 τύπους (έκφραση MUC, κυτταρολογία, αρχιτεκτονική).

Proposed Revised Terminology of PanIN, IPMN and MCN

Former terminology (based on 2004 Classification[2] and 2010 WHO)	Revised terminology (2015)
PanIN-1a	Low-grade PanIN
PanIN-1b	Low-grade PanIN
PanIN-2	Low-grade PanIN
PanIN-3 (*carcinoma in-situ*)	High-grade PanIN
IPMN with low-grade dysplasia	IPMN, low-grade
IPMN with intermediate-grade dysplasia	IPMN, low-grade
IPMN with high-grade dysplasia (*carcinoma in-situ*)	IPMN, high-grade
IPMN with an associated invasive carcinoma	IPMN with an associated invasive carcinoma/invasive carcinoma with an associated IPMN (the latter may be used if the invasive component is substantial)
MCN with low-grade dysplasia	MCN, low-grade
MCN with intermediate-grade dysplasia	MCN, low-grade
MCN with high-grade dysplasia (*carcinoma in-situ*)	MCN, high-grade
MCN with an associated invasive carcinoma	MCN with an associated invasive carcinoma/invasive carcinoma with an associated MCN (the latter may be used if the invasive component is substantial)

Table | Classification of subtypes of IPMN according to morphology

		Immunohistochemical expression								
Subtype	Morphology	MUC1	MUC2	MUC5AC	MUC6	CDX2 or CK20	HEPAR	Percentage of IPMN	Percentage invasive progression	Type of adenocarcinoma
Gastric	Thick finger-like papillae	–	–	+	+	–	–	46–63	10	Tubular (79%)
Intestinal	Villous papillae	–	+	+	–	+	–	18–36	40	Colloid > tubular
Pancreato-biliary	Complex thin branching papillae	+	–	+	+	–	–	7–18	68	Tubular (82%)
Oncocytic	Complex thick branching papillae with intracellular and intraepithelial lumina	+	–	+	+	–	+	1–8	50	Tubular > colloid

CDX2, homeobox protein CDX-2; CK, cytokeratin; HEPAR, hepatocyte paraffin; IPMN, intraductal papillary mucinous neoplasm; MUC, mucin. Data from REFS[52–55,209].

Ενδοπορικό θηλώδες βλεννώδες νεόπλασμα (IPMN)

SB-IPMN

- Ο συχνότερος τύπος κυστικού παγκρεατικού νεοπλάσματος με διαφορά.
- 11-30% χειρουργηθέντων με HGD ή ca.
- 10-20 % πολυεστιακό (αντιμετώπιση ξεχωριστά).
- Ετήσιο ρυθμός προόδου σε HGD ή Ca (1,4-6,9 %)→surveillance.

  Tanaka et al. Pancreatology 2017: 17: 738-53.
- Κυρίως gastric type με LGD

MD-IPMN

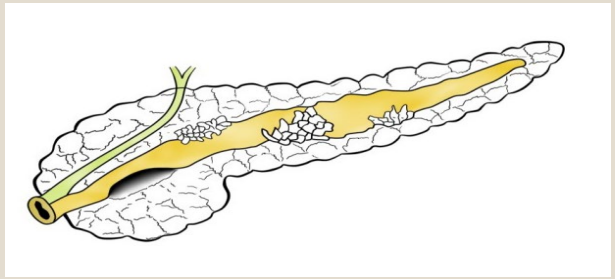

- ΔΔ από χρόνια παγκρεατίτιδα, απόφραξη.
- HGD σε 61,6%, Ca σε 43,1% χειρουργείων.

  Suzuki Y et al. Pancreas 2004;28: 241-6.
- Κυρίως intestinal type HGD.
- Fish-mouth ampulla

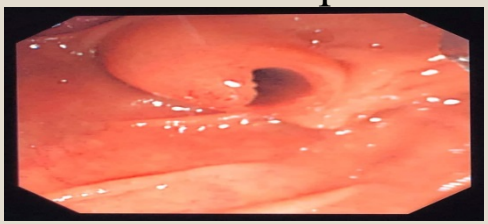

Mixed type

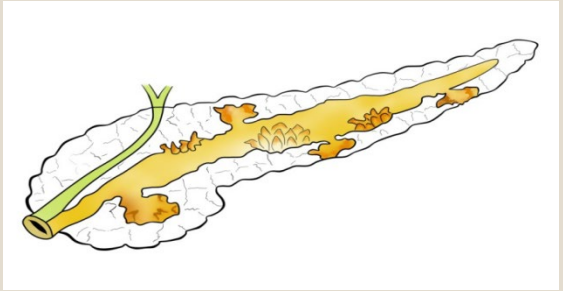

- Σπανιότερο.
- Αντιμετώπιση όπως MD-IPMN.

Guidelines

- 2006: IAP Sendai guidelines (IPMN+MCN)
  - Χαμηλή PPV, NPV-70% χειρουργεία (-) Ca
- 2012: IAP Fukuoka guidelines (IPMN+MCN)
- 2013: European experts consensus statement on cystic tumours of the pancreas
- 2015: AGA (ασυμπτωματικές νεοπλασματικές παγκρεατικές κύστεις)
- 2016: ASGE (κυστικά παγκρεατικά νεοπλάσματα)
- 2017: IAP Fukuoka guidelines revision (IPMN)
- 2018: European study group on cystic tumors of the pancreas
- 2018: ACG (παγκρεατικές κύστεις σε ασθενείς χωρίς ισχυρό κληρονομικό ιστορικό ή παρουσία μεταλλάξεων που προδιαθέτουν σε παγκρεατικό ca)

❖ 2017: American College of Radiology 2017 (τυχαίες, ασυμπτωματικές παγκρεατικές κύστεις σε απεικονίσεις)

Revised IAP 2017

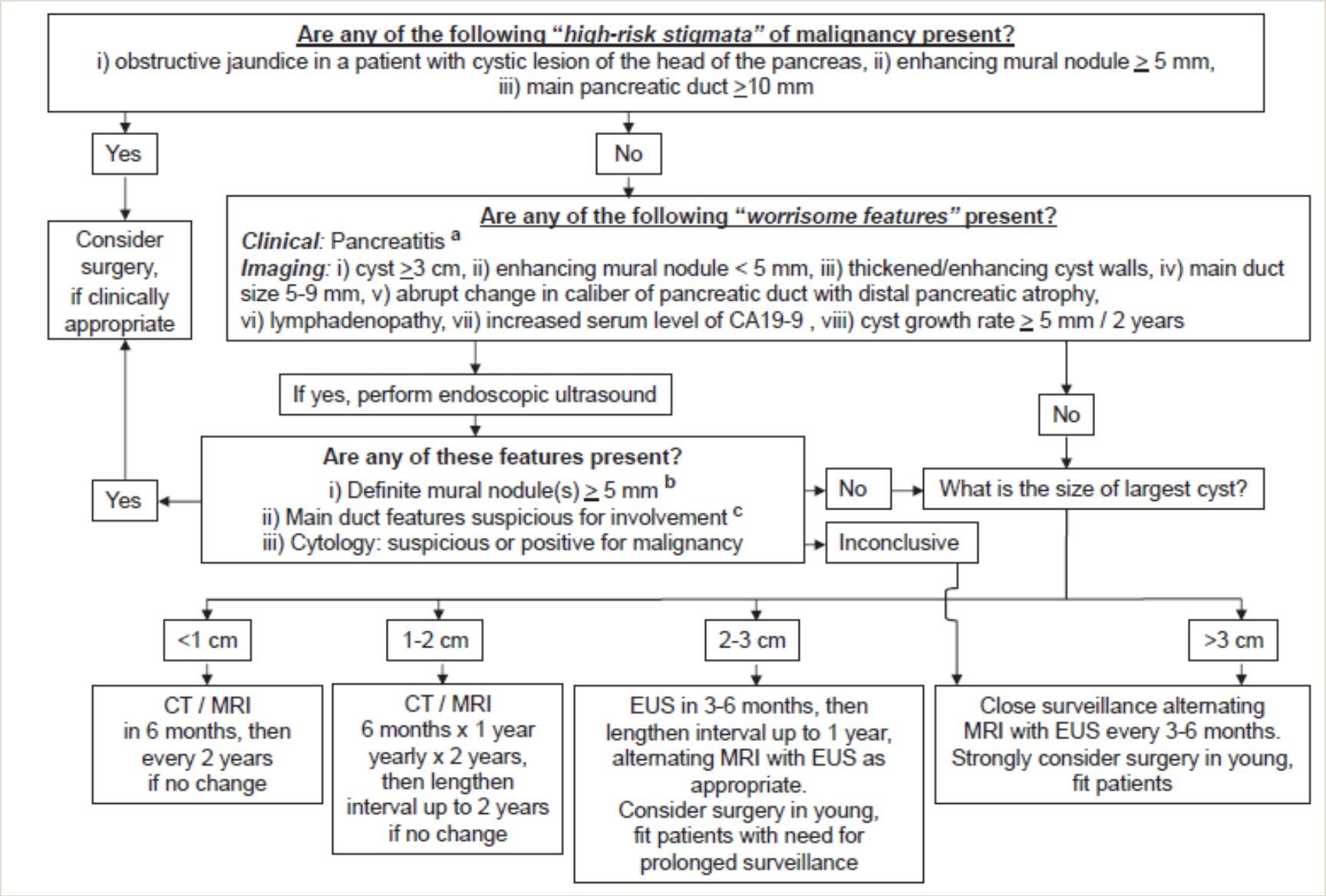

European study group 2018

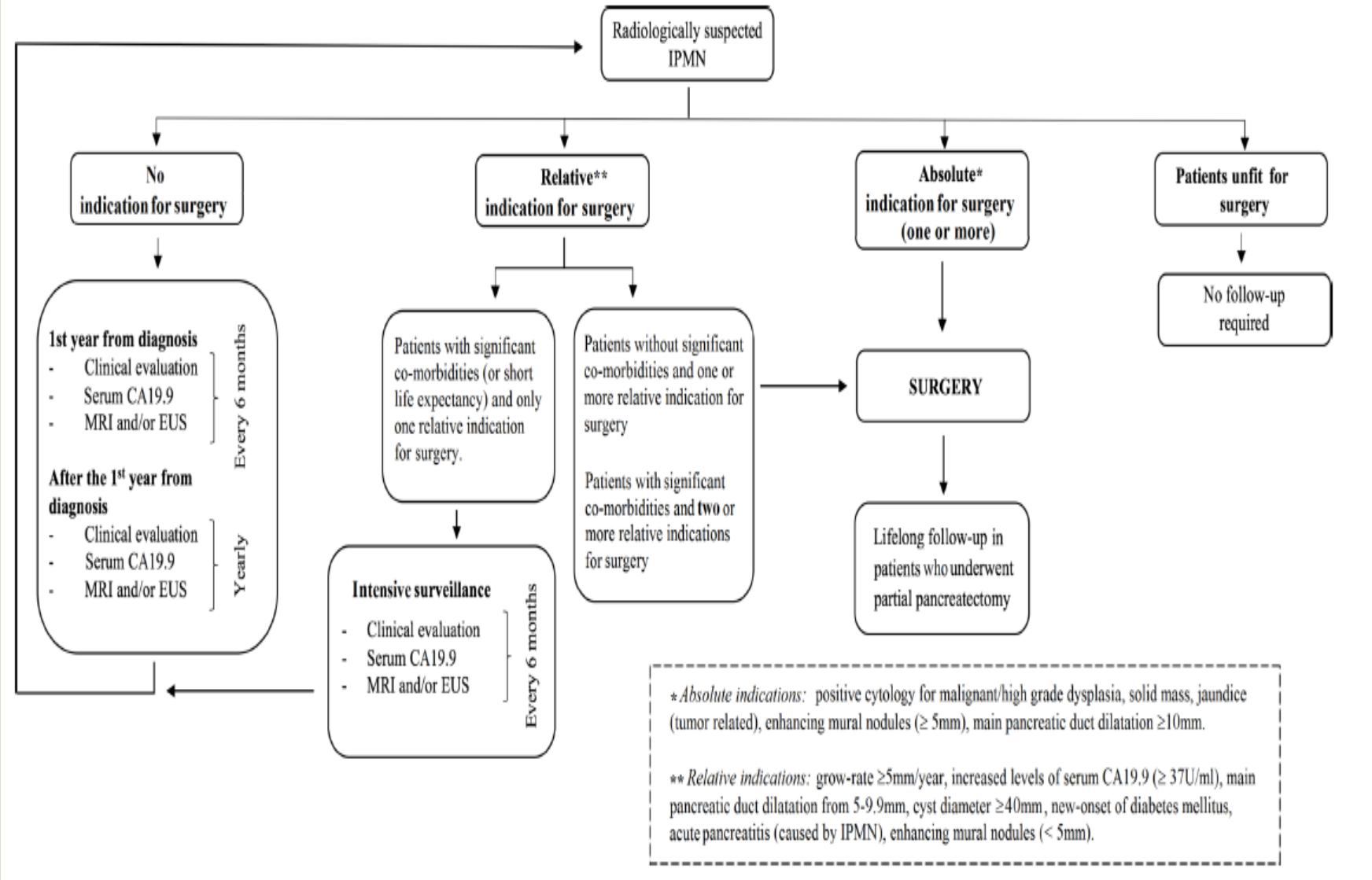

AGA guidelines 2015

5. The AGA suggests that significant changes in the characteristics of the cyst, including the development of a solid component, increasing size of the pancreatic duct, and/or diameter ≥3 cm, are indications for EUS-FNA. *(Conditional recommendation, Very low quality evidence)*

7. The AGA suggests that patients with both a solid component and a dilated pancreatic duct and/or concerning features on EUS and FNA should undergo surgery to reduce the risk of mortality from carcinoma. *(Conditional recommendation, Very low quality evidence)*

6. The AGA suggests against continued surveillance of pancreatic cysts if there has been no significant change in the characteristics of the cyst after 5 years of surveillance or if the patient is no longer a surgical candidate. *(Conditional recommendation, Very low quality evidence)*

ACG Guidelines

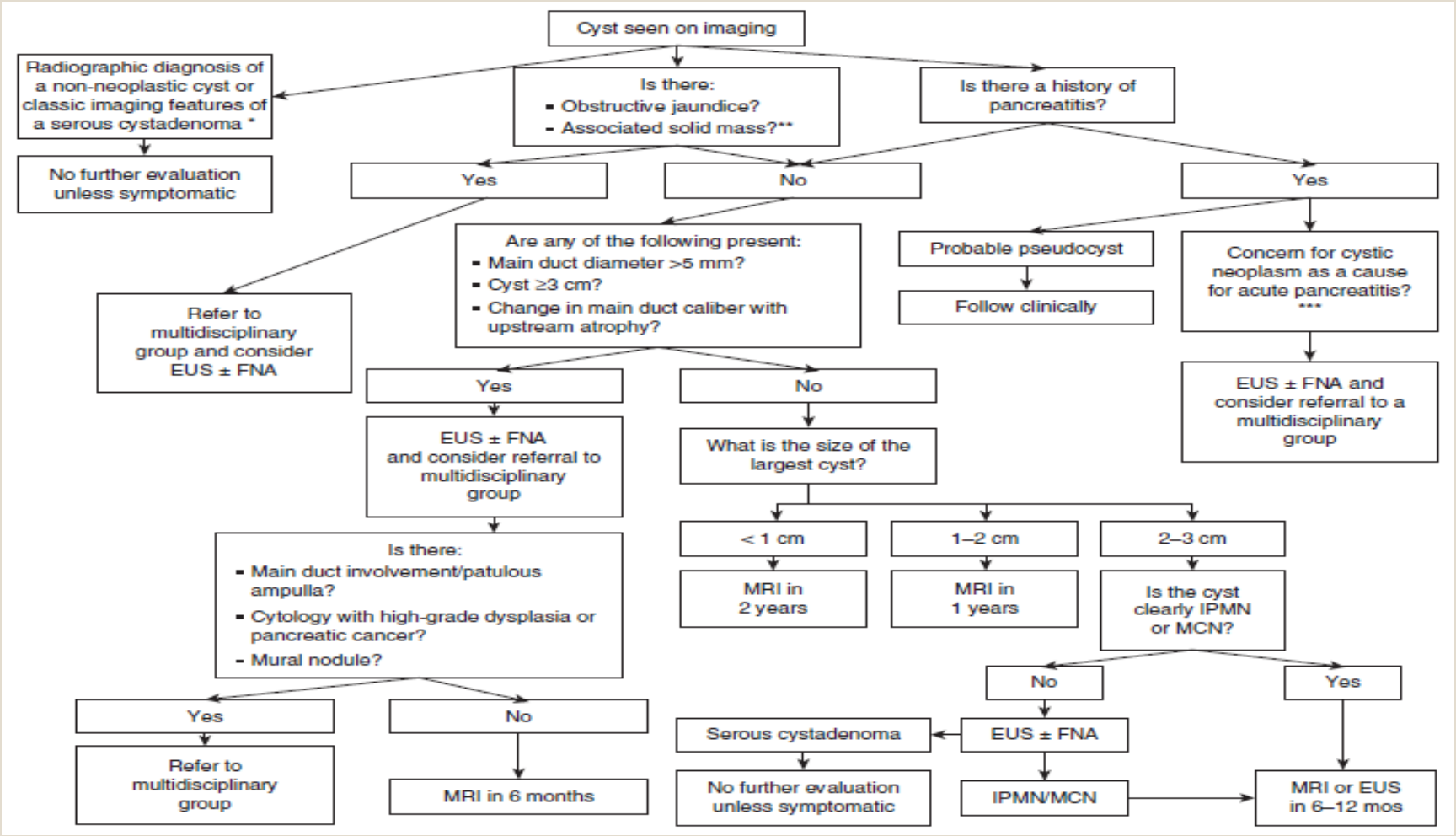

ADVANCED NEOPLASIA

Διαγνωστική προσέγγιση
Κλινική συμπτωματολογία-εργαστηριακά ευρήματα

- **Αποφρακτικός ίκτερος** με παρουσία κυστικού μορφώματος στην κεφαλή (διήθηση ΚΧΠ, βλεννώδη έμβολα, μέγεθος κύστης)
  - High risk stigmata IAP 2017 ή absolute indication στα European study group →IPMN με κακοήθεια
  - ΔΔ από καλοήθεις ευμεγέθεις PCN (SCA)
- **Παγκρεατίτιδα** (υποτροπιάζοντα επεισόδια) λόγω εμβόλων βλέννης
  - Worrisome feature IAP 2017 για IPMN, relative criteria για χειρουργείο IPMN του European study group, high-risk χαρακτηριστικό των βλεννωδών πακρεατικών κύστεων ACG 2018
  - ΔΔ από άλλα αίτια
- **Πρωτοεμφάνιση ΣΔ**
  - relative criteria για χειρουργείο IPMN του European study group
  - 1% >50 ετών με εμφάνιση ΣΔ θα εμφανίσει παγκρεατικό ca εντός 3 ετών-2/3 ασθενών με ca εμφανίζουν ΣΔ
- **Αύξηση Ca 19-9 (>37 U/ml)**
  - Worrisome feature IAP 2017 για IPMN, relative criteria για χειρουργείο IPMN του European study group
  - ΔΔ από άλλα αίτια
  - Μετανάλυση: 40% PPV, ειδικότητα 89% για advanced neoplasia σε IPMN

Διαγνωστική προσέγγιση Απεικονιστικά ευρήματα

- Διαγνωστική ακρίβεια MRI/MRCP με γαδολίνιο 40-95%, έναντι 40-81% της CT με παγκρεατικό πρωτόκολλο για κύστεις > 5 χιλ.
  - ❖ Secretin stimulated cholangiopancreatography (↑5% ακρίβειας επικοινωνίας με PD, κόστος, διαθεσιμότητα)
- MRI/MRCP πλεονεκτήμα
  - Διασαφήνιση επικοινωνίας με παγκρεατικό πόρο
  - Καλύτερη απεικόνιση στο εσωτερικό της κύστης (διαφράγματα, συμπαγής ιστός)
  - πολυεστιακές PCN (IPMN)
  - Χωρίς ακτινοβολία (follow-up surveillance)
- Αξονική πλεονεκτεί
  - Απεικόνιση αποτιτανώσεων (παρέγχυμα, εσωτερικό κύστης)
  - Απεικόνιση ταυτόχρονου παγκρεατικού ca
  - Σταδιοποίηση (προσβολή αγγείων, περιτοναϊκές εμφυτεύσεις, απομακρυσμένες μεταστάσεις)
  - Μεταχειρουργική υποτροπή νόσου
- Ο ενδοσκοπικός υπέρηχος (EUS) μόνο ως συμπληρωματικό εργαλείο των παραπάνω απεικονίσεων.

Διαγνωστική προσέγγιση
Απεικονιστικά ευρήματα EUS

- **Μέγεθος κύστης ≥ 3 εκ.**→12-47 % κίνδυνος κακοήθειας.
- **MPD>5mm**→κίνδυνος κακοήθειας 30-90%.
- **Ρυθμός αύξησης μεγέθους** ≥ 5 χιλ.
- **Όζος ενισχυόμενος σκιαγραφικά**: Χ 4-6 ρίσκο για κακοήθεια με PPV=60%
  - Ο πιο ισχυρός προγνωστικός δείκτης (σπάνια ca σε μη ύπαρξη όζου)
  - Το όριο των 5 mm, είναι expert consensus
- **Ενισχυόμενα/πεπαχυσμένα CH-EUS τοιχώματα κύστεως**.

Ρόλος EUS

Indications for evaluation of PCN with EUS

2015 AGA[48] guideline

- At least two of the following concerning features:
  - Cyst diameter >30 mm
  - Nodule
  - PD dilatation

2017 IAP[3] guideline

- Growth rate ≥5 mm over 2 years
- Increased levels of serum CA19-9
- PD dilatation between 5 and 9 mm
- Cyst diameter ≥30 mm
- Acute pancreatitis (caused by IPMN)
- Enhancing mural nodule (<5 mm)
- Abrupt change in calibre of PD with distal pancreatic atrophy
- Lymphadenopathy
- Thickened/enhancing cyst walls

2018 European[4] guideline

- EUS–(FNA) should only be performed when the results are expected to change clinical management.
- EUS–(FNA) is recommended if the PCN has either clinical or radiological features of concern identified during the initial investigation or surveillance

- Η μορφολογική απεικόνιση με EUS είναι όπως η MRI, CT ατελής στον ακριβή ταυτοποίηση μιας παγκρεατικής κυστικής αλλοίωσης.
- **EUS-FNA**
  - **String sign**: >3,5 χιλ.
  - **Αμυλάση**→μικρή διαγνωστική ακρίβεια (<250 U/L αποκλεισμός παγκρεατικής ψευδοκύστης).
  - **CEA υγρού** (γλυκοπρωτείνη εμβρυονικού ενδοδερμικού επιθηλίου που επενδύει εσωτερικό βλεννωδών κύστεων): cutoff =192 ng/ml * (ΔΔ βλεννωδών από μη βλεννώδεις κύστεις με ακρίβεια 80%, ευαισθησία 52-78%, ειδικότητα 63-91%)-ΟΧΙ για μέγεθος δυσπλασίας.
    - Brugge, W. R. et al. *Gastroenterology* **126**, 1330–1336 (2004).
  - **Cytology**: Χαμηλής κυταρροβρίθειας υλικά-υψηλή ειδικότητα/χαμηλή ευαισθησία
  - **ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΑΝΩ**
- **Contrast enhanced EUS (CH-EUS)**: ΔΔ μεταξύ mural nodule και βλέννης + αγγείωση τοιχωμάτων και διαφραγμάτων.

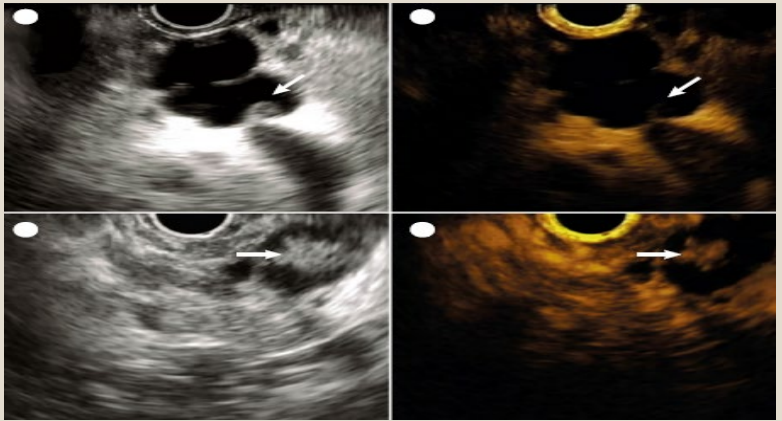

Άλλες EUS-guided τεχνικές

Χρήση 19 G βελόνας

- Echobrush

  Κατάργηση λόγω ανεπιθύμητων ενεργειών

- Microbiopsy Forceps (Moray)

  Μικροβιοψίες κυστικού τοιχώματος-πιλοτικές μελέτες με μικρό αριθμό ασθενών

- Ενδοσκόπηση κύστεως
  - Spyglass
  - Needle Confocal Laser Endomicroscopy (nCLE)

Needle Confocal Laser Endomicroscopy (nCLE)

- Εκτίμηση κύστεων >2 εκ.
- Χρήση φλουοροσκεϊνης
- Χρονοβόρα, ακριβή (ειδικό miniprobe), απαιτείται εξειδίκευση (>10 περιστατικά)
- Πιλοτικές μελέτες με μικρό αριθμό ασθενών
- Εκτίμηση επιθηλιακού και αγγειακού pattern
- Υψηλή ακρίβεια για SCA
- Ανησυχία για 3,2-9% adverse events rates (αιμορραγία, παγκρεατίτιδα κτλ)

Pancreatic cyst type	Figure
Intraductal papillary mucinous neoplasm	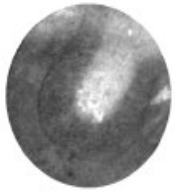
Mucinous cystic neoplasm	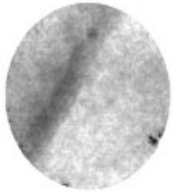
Serious cystadenoma	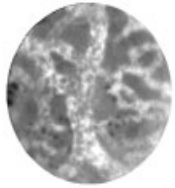
Pseudocyst	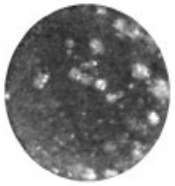
Cystic neuroendocrine tumor and solid-pseudopapillary neoplasm	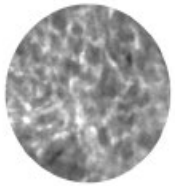

Μοριακή ανάλυση υγρού κύστεως

Pancreatic cyst type	Molecular biomarkers
Intraductal papillary mucinous neoplasm	*KRAS, GNAS, RNF43* positive
	Advanced neoplasia: *TP53, SMAD4, PIK3CA, PTEN, CDKN2A, AKT1, p16, p53* positive
Mucinous cystic neoplasm	*KRAS, RNF3* positive
	GNAS negative
	Advanced neoplasia: *TP53, SMAD4, PIK3CA, PTEN, CDKN2A, AKT1* positive
Serious cystadenoma	*VHL* positive
Solid papillary neoplasm	*CTNNB1* positive
Pseudocyst	Negative for DNA
Cystic neuroendocrine tumor	Not well described

- Ανάλυση DNA κυττάρων που έχουν αποπέσει από το επιθήλιο της κύστης για ανεύρεση μεταλλάξεων.
- Next Generation Sequencing (NGS) test.
- Μελέτες με μικρό αριθμό ασθενών.
- KRAS/GNAS σε όλα τα IPMN και KRAS σε 30% στα MCN.
- TP53/PIK3CA/PTEN 89% ευαισθησία και 100% ειδικότητα για advanced neoplasia (καλύτερο από MPD διάταση, mural nodule, cytology)

  Singhi AD et al. *Gut* 2018; 67: 2131-2141
- β-katenine gene (CTNNB1) στα ψευδοθηλώδη.

Νεότερες εξελίξεις

ARTICLE IN PRESS

Gastroenterology 2019;■:1–11

Cross Validation of the Monoclonal Antibody Das-1 in Identification of High-Risk Mucinous Pancreatic Cystic Lesions

Koushik K. Das,[1] Xin Geng,[2] Jeffrey W. Brown,[1] Vicente Morales-Oyarvide,[3] Tiffany Huynh,[2] Ilaria Pergolini,[3] Martha B. Pitman,[4] Cristina Ferrone,[3] Mohammad Al Efishat,[5,6] Dana Haviland,[5] Elizabeth Thompson,[7] Christopher Wolfgang,[6] Anne Marie Lennon,[8] Peter Allen,[5] Keith D. Lillemoe,[3] Ryan C. Fields,[9] William G. Hawkins,[9] Jingxia Liu,[9] Carlos Fernandez-del Castillo,[3] Kiron M. Das,[2] and Mari Mino-Kenudson[4]

- Αναδρομική μελέτη υγρού169 χειρουργηθέντων PCNs για μέτρηση με ELISA του mAb Das-1.
- High risk PCN (HGD, ca, IPMN Int-T intermediate dysplasia).
- Das-1 έκφραση σε ιστούς εμβρύου και σε pre- και cancerous lesions.
- Αποτελεσματικότερο στην ανίχνευση high risk PCN (P<0,001) σε σχέση με υπάρχουσες οδηγίες.
- Πιθανή χρήση του στο μέλλον σε non-high risk lesions.

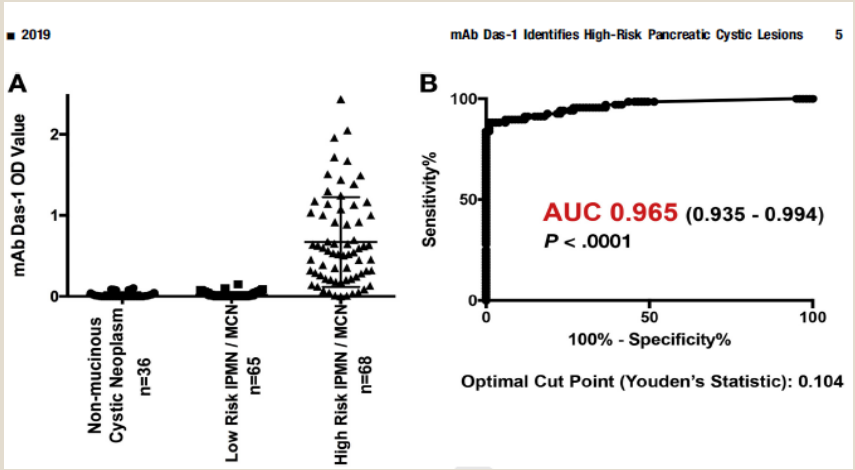

Variable	Mucinous PCLs (n = 133) Sensitivity % (95% CI)	P value	Specificity % (95% CI	P value	Accuracy % (95% CI	P value	All PCLs (n = 169) Sensitivity % (95% CI	P value	Specificity % (95% CI	P value	Accuracy % (95% CI	P value
mAb Das-1	88.2 (78.1–94.8)	ref	98.5 (91.7–100)	ref	93.2 (87.5–96.9)	ref	88.2 (78.1–94.8)	ref	99 (94.6–100)	ref	94.7 (90.1–97.5)	ref
Sendai guidelines	94.1 (85.6–98.4)	.3877	15.4 (7.63–26.5)	<.0001	55.6 (46.8–64.3)	<.001	94.1 (85.6–98.4)	.3877	13.9 (7.79–22.2)	<.0001	46.2 (38.5–54.0)	<.001
Fukuoka guidelines	97.1(89.8–99.6)	.1094	23.1 (13.5–35.2)	<.0001	60.9 (52.1–69.2)	<.001	97.1 (89.8–99.6)	.1094	20.8 (13.4–30.0)	<.0001	51.5 (43.7–59.2)	<.001
AGA guidelines	50.0 (37.6–62.4)	<.0001	93.8 (85–98.3)	.3750	71.4 (62.9–78.2)	<.001	50.0 (37.6–62.4)	<.0001	89.1 (81.4–94.4)	.0063	73.7 (66.0–79.9)	<.001

NOTE. *P* values reported in comparison to various guideline performance as compared to mAb Das-1. *P* values calculated using exact paired-sample McNemar's test of proportions.

- **Undefined cysts** (European cystic study group 2018)

-Πιθανά βλεννώδους προελεύσεως

- Επιτήρηση εφ όρου ζωής

- Επιτήρηση: *Cysts which are of unclear aetiology, have no risk factors for malignancy, and measure <15 mm, should be re-examined after 1 year. If stable for 3 years, follow-up may be extended to every 2 years. Cysts measuring ≥15 mm should be followed up every 6 months during the first year and annually thereafter (GRADE 2C, strong agreement).*

- **Βλεννώδη κυσταδενώματα**

-Καλοηθέστερης πρόγνωσης σε σχέση με ότι πιστεύαμε στο παρελθόν.

-IAP 2012 χειρουργική αφαίρεση σε νεαρούς και μεσήλικες-επιτήρηση MCN σε ηλικιωμένους με συνοσηρρότητες χωρίς high risk παράγοντες (<4 εκ, χωρίς συμπαγή στοιχεία).

-European cystic study group 2018 (δεδομένα μεταγενέστερων μελετών και μετα-ανάλυσης) :

Χειρουργείο σε MCN≥4 εκ., συμπτωματικά, high risk παράγοντες.

Επιτήρηση λοιπών.

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

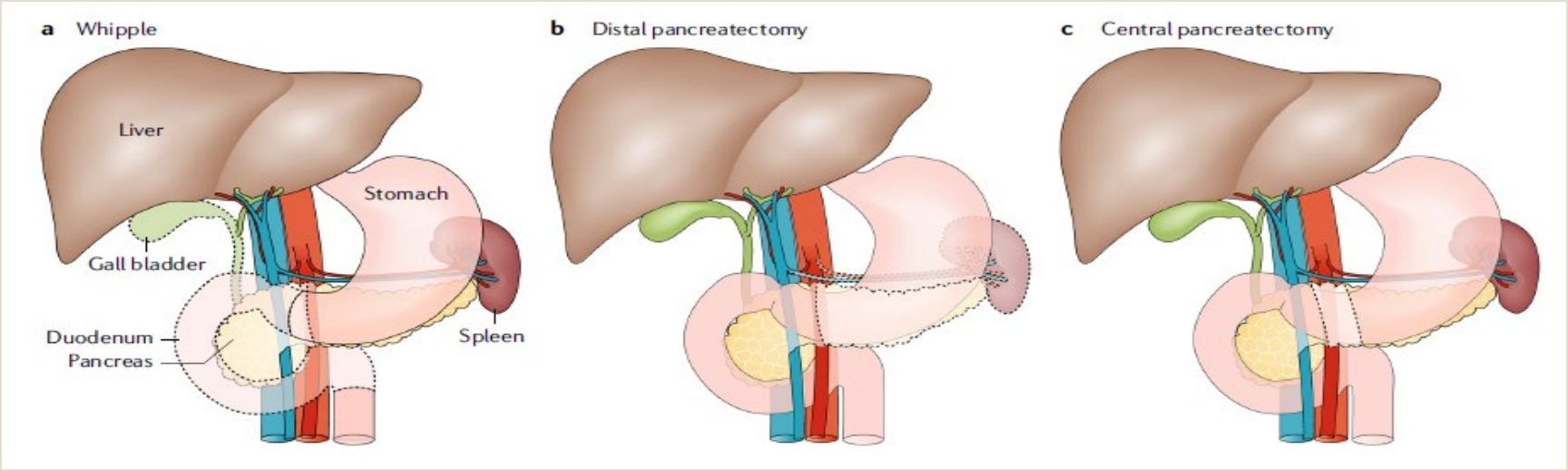

- Νοσηρότητα 20-40% και θνητότητα 1-3 % για Whipple και <1% για b
- c) Εξασφαλίζει καλή λειτουργία ενδο-εξωκρινούς μοίρας, όμως 35% παγκρεατικό συρίγγιο.
- Ολική παγκρεατεκτομή (MD-IPMN)→ενημέρωση όλων των ασθενών με IPMN.
- Frozen section ανάλυση των χειρουργικών ορίων με ταχεία βιοψία σε όλα τα IPMN

  -advanced neoplasia→συνέχιση χειρουργείου

  -όχι νεοπλασία ή LGD→επιτήρηση.

ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΜΕΤΑ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟ

- **MCN**
  - LGD ή HGD: Όχι επιτήρηση
  - Διήθηση: όπως ασθενείς με αδενοca παγκρέατος (25% υποτροπή).
- **IPMN** (μερική παγκρεατεκτομή)
  - Εφ' όρου ζωής ή για όσο surgically fit
  - Ασθενείς με αδενοca ως επί χειρουργηθέντος αδενοca.
  - 2018 European study group guidelines
    - HGD ή MPD προσβολή: κάθε 6 μήνες για 2 έτη και μετά ανά έτος
    - LGD: όπως τα μη χειρουργηθέντα IPMN.
  - IAP 2017 guidelines
    - Τουλάχιστον κάθε 6 μήνες σε ασθενείς με οικογενειακό ιστορικό αδενοca παγκρέατος, χειρουργικά όρια (+) για HGD, non-intestinal type IPMN και 6-12 μήνες για όλους τους άλλους.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ-PARENCHYMAL SPARING-ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

- **EUS-guided pancreatic cyst ablation** με αιθανόλη/πακλιταξέλη/RFA
  - 2-10% complication rate
  - Response durability
  - Μόνο σε επίπεδο clinical trials
  - Πιθανά εφαρμόσιμο σε non-surgical candidates με μονο ή ολιγόχωρες κύστεις>2 εκ.
- **Εκπυρήνιση SB-IPMN**
  - Διατήρηση ένδο και εξωκρινούς λειτουργίας (πιθανά καλό για νέους)
  - Μη ογκολογικό χειρουργείο (-)

Kaiser, J. et al. Enucleation: a treatment alternative for branch duct intraductal papillary mucinous neoplasms. *Surgery* **161**, 602–610 (2017).

ΑΛΛΑ ΣΠΑΝΙΟΤΕΡΑ ΚΥΣΤΙΚΑ PCN

Ψευδοθηλώδες νεόπλασμα παγκρέατος

- Συνήθως 20-30 ετών θήλυ
- Εξ ορισμού μεικτά στοιχεία συμπαγή και κυστικά (νέκρωση/αιμορραγία)
- Επιθετική αντιμετώπιση (χειρουργείο+μεταστασιεκτομή)
- Καλή πρόγνωση-χαμηλής κακοήθειας νεοπλάσματα

Κυστικά εκφυλισμένος νευροενδοκρινής όγκος (cNET)

- Λιγότερο επιθετικά βιολογικά όγκοι σε σχέση με τα συμπαγή
- Χειρουργική αντιμετώπιση σε όγκους > 2εκ. ή με ρυθμό αύξησης μεγέθους > 2 χιλ/έτος (European guideline and European Neuroendocrine Tumour Society consensus guideline)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

- Αυξανόμένος επιπολασμός κυστικών νεοπλασμάτων.
- Καθησύχαση ασθενών.
- Πολλές κατευθυντήριες οδηγίες.
- Οι πλέον αξιόπιστες είναι αυτές του IAP 2017 και του European cystic group 2018.
- Ο ενδοσκοπικός υπέρηχος είναι η εξέταση εκλογής των δύσκολων ή των περιστατικών με αυξημένη πιθανότητα για advanced neoplasia.
- Νέες τεχνικές όπως αυτές της μοριακής ανάλυσης του υγρού πιθανόν να δώσουνε αξιόπιστη λύση στο μέλλον σε “προβληματικά” στη διάγνωση και το χειρισμό περιστατικά.
- ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ